

ЖАНГЧИЛАР КУТУБХОНАСИ

ЗУЛФИЯ

УНИ ФАРҲОД ДЕР ЭДИЛАР

Ўз ССР ДАВЛАТ НАШРИЁТИ
ТОШКЕНТ — 1943

На узбекском языке
ЗУЛЬФИЯ
ЕГО ФАРХАДОМ ЗВАЛИ
Госиздат УзССР
Ташкент — 1943

Редактор *А. Қаҳҳор*

Босишга рухсат этилди 20|IX-43 й
Р 13088 Печатний листи² № 1 печатний
листда 59904 ҳарф. Учёт авт. листи
0,3. Тиражи 15000 Баҳоси 30 т.

№ 1 Тошкент босмахонаси.
1943 й. Заказ 2595.

Уни Фарход дер эдилар

Осмон тиниқ. Тоғликларда ел
Ўйнар эди субҳидам енгил.
Тоғ бошида ярқирайди қор,
Этагида кашф этган баҳор.

Шу тоғликдан, тошлар ёнидан —
Қисматига ёр ошиёндан,
Кўзгудаги ёрни этиб ёл
Паришонҳол кўринди Фарход.

Вазмин ташлаб олдинга қадам
Чиқиб келди, кўзларида ғам.
Дарак излаб ҳуршид юзлидан,
Кўзгудаги оҳу кўзлидан
Куйлар экан оловда тинмай
Жаранглади ҳасрат тўла най.

Бу дил ором ширин овоздан --
Ҳаста дилдан чалинган создан
Маст бўлгандай унинг ёнида
Кезиб юрди майин шаббода.

Гул гунчаси қўшиққа мафтун
Бўлиб кўксин чок этди бутун.
Хушбўй ҳидин таратди райҳон,
Тўлиб кетди атирга ҳарён.

Куйни тинглаб соч ёзди толлар,
Тебранишди нозик ниҳоллар,
Бу куйчига тан бериб буткул
Қўшиғини унутди булбул.
Тинглар экан симобдай чашма
Жилваланиб қилди карашма.
Бош кўтариб майса ётоғдан
Садо берди оҳулар тоғдан.

Кўзларида маржон маржон ёш,
Тош устига қўйганида бош,
Тошлар болиш бўлайин деди,
Гуллар кўрна солайин деди.

Чўллар очмак истади чаман
Атир сочмак истади тикан.

Висол топмай чекканда азоб
Бағри куйиб бўлганда кабоб
Тутмак истаб майли пиёла
Водиларда очилди лола.

Атрофини ўраган ҳаво
Бўлсам деди дардига даво.
Куйчи куйин қилганда адо
Ҳур қизлардан келди акс садо
„Эмиш юртинда Фарҳод, исми,
Бунда тоғ қазучидир,
Матои ҳусн олмоққа
Келибдир де бу бозора“.

Жаранглади тоғларда бу куй
Ширин юрган боғларда бу куй.
Булбул қилди бу куйни ҳониш,
Халойиқдан ёғилди олқиш.
Чапак чалди зилол япроқлар,
Чапак чалди тоғлар, тупроқлар;
Гул кўтариб оҳулар келди,
Гуллар сочиб шамоллар елди.

Ташлайберди қизлар гулдаста
Саҳна гулга тўлди бир паста.
Икки юлдуз чақнаб кўзида
Зўр ҳаяжон сезиб ўзида

Табассумла ташаккур изҳор
Этди Фарҳод — моҳир сан'аткор.

Ёғиларди ҳарёндан олқиш,
Кетган эди табиатдан ҳуш.
Офарин деб қари-ёш қолди.
Офарин деб тоғ-тош қолди.

. . .

Ўз ҳушига келгандан кейин
У, бошини кўтарди секин.
Атрофига бир ташлаб назар
Тирик жондан кўрмади асар.
Кўзин олмай қаради узоқ:
Унга таниш жонажон тупроқ —
Украина ери бепоён
Боқар эди ма'сум, меҳрибон.

Аллақайда гумбирлайди тўп,
Узоқларда ўт ёнади кўп.
Чекинаркан душман беомон
Ўт қўйганин англади шуон.

Интилади олдинга томон,
Лекин булоқ каби оққан қон
Имкон бермас олга юришга,
Душманига ўқин узишга.

Кўкрагини ўпирган олов
Азоб берди унга беаёв.
Ёш юраги ҳаёт истайди,
Қони қасос томон қистайди.

Аmmo, мана, қаршидан ўлим
Унга қараб, ушла — дер — қўлим.
Оғир азоб сезиб ўзида
Ўт чақнади ёниқ кўзида.

Қобил Қори оташга тўлиқ
Жаранглатди майин бир қўшиқ:
„Эдим юртимда сан’аткор
Ки бунда жанг қилучиман,
Матон эрким олмоққа
Келибман ушбу майдона“.

Сўнг беғубор осмонга боқди
Ва сеҳирли кўзгуни топди.
Кўзгу бўлган зангори осмон
Она юртин қилди намоён.

Қаршисида турган ўлим ҳам
Ғойиб бўлди кўзидан бирдам.
Мана уйи, ҳовли, гулзори
Ва меҳрибон онайи зори.

Отасининг нурони юзи,
Йўлларига интизор кўзи.
Гул ичидан кўйлаги атлас
Лаби ёқут, кўзлари наргас
Ёри майин қилиб табассум
Унга боқди гўзал ва ма'сум.

Сўнг ўзини саҳнада кўрди,
Фарҳод бўлиб тоғларда юрди.
Аста ўтди ташланган гуллар,
Чапак чалган қизлар, булбуллар.
Балиқ сузган у олтин булоқ,
Ширин наҳри, Фарҳод қазган тоғ,
Кенг пахтазор, води, қир, бўстон
Юз кўрсатгач гул Ўзбекистон:

— Йўқ, — деди у — ўлгим келмайди,
Кўзларимни юмгим келмайди.
Бу бўстонни керак сақламоқ,
Бу бўстонда керак яшамоқ.
Вужудида ҳарорат ортди,
Ҳаёлини ойина тортди:
Бўстон эмас вайронлик, даҳшат,
Кўз олдидан ўтди беадад:
Қора дорга осилган аёл
Олтин сочи ёзиқ тол-тол.

Баданида қамчининг доғи,
Ерга тегмай чўзиқ оёғи
Чайқалади шамолда аста.
Бошсиз ётар гўдаги пастда.

Сўнг шаҳарлар кўринди вайрон,
Дар'ёдаги сувлар қизил қон.
Узоқлардан келаркан фар'ёд—
У бошини кўтариб кушод:
— Йўқ, бу куйган далалар ҳаққи,
Бошсиз қолган таналар ҳаққи
Яксон қилмай ёвларни тамом,
Бари учун олмай интиқом
Мен ўлимга бўлмаيمان рози,—
Деди. Ғазаб тўла овозин
Олиб кетди узоққа шамол
Ва у боқди ойнага беҳол.

Душман пайхон қилган дала, қир,
Ўтаберди кўзгуда бир-бир.
Энг сўнгида ўзи ўлдирган,
Паймонасин ўзи тўлдирган
Немисларнинг жасадида тоғ
Кўтарилди кўзгуда шу чоғ.
Тепасида биргала қузғун
Базм қуриб ўтказди кун.

Ҳалос этган қишлоқлар ўтди,
Озод қизлар унга гул тутди.
Бу бергандай жангчига ҳузур
Кўзин олди кўзгудан мағрур.

Жангчиларни кўрди бошида,
Командирин кўрди қошида:
— Мен ўлимдан асло кўрқмайман,
Лекин яшамоқни истайман.
Ҳаёт яхши, кураш ҳам яхши,
Она тупроқ, қуёш ҳам яхши.
Шу тупроқда берганимчун жон
Кўз юмаман мағрур, беармон.
Қолди ёрим, падарим, онам.
Қолди севган қўшиқларим ҳам.
Қасос олинг, муқаррар зафар,
Ёвдан қолмас дун'ёда асар!
Мана, турар қаршимда ўлим
Лекин қўшиқ тилайди кўнглим.
Куйлай, дўстлар, тингланг сўнгни бор,
Сўнгра, майли, сиз айланг такрор:
„Қаро кўзим кел эй мардумлиғ эмди
фан қилгил
Кўзим қаросига мардум каби ватан
қилгил.

... Юзинг гулига кўнгил равзасин ясаб
гулшан.,
... Гулоб блан ювгул баргидан кафан
қилгил“.

Сан'аткорнинг нафаси тинди.
Халоскорнинг нафаси тинди.
Дўстлар сокин эгганида бош
Шарқ томондан кўринди қуёш.

Сукунатни бузуб шамоллар
Тинган куйни секин такрорлар.
Тилга кириб асири ўрмон
Такрорлади қўшиқни шу он.

Такрор этди пишқирган дар'ё,
Қор тагида ётган ўт, гиё
Такрорлади тошлар, тупроқлар,
Такрорлади жангчи ўртоқлар.
Такрор этар тоғлардаги қор
Такрор этар келганда баҳор...

Шундай яшар асрлар бўйи,
Ҳалок бўлган ҳофизнинг куйи...

. . .

Сокин оқар дар'ё лабида
Бир туп кўмкўк арча тагида

Қабр турар. Бошидаги хат
Марҳум эрдан беради дарак:
„Бунда ёвни қириб беомон
Ватанга жон берган қаҳрамон
Жангчи Қобил Қори ётади“.
Тонглар уни эслаб отади.
Секин елиб майин шамоллар
Шарқдан ғарбга эсган замонлар
Келтиради райҳон бўйини,
Ширинларнинг дилбар куйини.
Кўп юлдузлар ой блан тунда
Келиб, майин эгилиб шунда
Салом айтар туққан элидан,
Ширин калом ўзбек тилидан.
Тепасида тўкиб кумуш ёш
Секин қайтар келсин деб қуёш.

